de Panorama

Rebellenclub

WEEKBLAD VOOR DE JEUGD

TWEEDE JAARGANG
No 22 — 1 JUNI 1951

A!X?:,1

MET DE BAAS EROP UIT

DE JONGEN

die zijn handen niet wilde wassen

Jan van Gent was een aardige jongen, waar iedereen veel mee op had. Toch kreeg hij thuis en op school heel dikwijls standjes. Hoe dat kwam? Wel, Jan was in sommige opzichten verschrikkelijk vies en slordig. Zijn haren zagen er gewoonlijk uit, of hij zo uit zijn bed was gestapt, hij liep meestal rond met vuile knieën, een paar zwarte vegen over zijn gezicht, en .... wat wel het ergste was, met vuile handen en vieze nagels!

„Ik wil je zo op school niet hebben," had de meester al meermalen gezegd. „Ga je eerst behoorlijk wassen en je haren kammen."

Thuis was het al net eender. De keren, dat zijn moeder hem van tafel weg moest sturen om eerst zijn handen te gaan wassen, waren werkelijk niet meer te tellen. Maar moeder had het erg druk, vooral tegen etenstijd, want ze moest nog voor zes andere peuters zorgen ook. Zo gebeurde het toch meermalen, dat Jan tussen de mazen van het net door wist te glippen en met vuile handen en onverzorgde nagels aan tafel zat. Want Jan's vader was veel op reis en kon er dus niet op letten.

Zijn oudere broertje en ook zijn vriendjes plaagden Jan er wel mee. „Piet, de smeerpoes," zeiden ze dan tegen hem. Maar daar trok Jan zich bitter weinig van aan. En zo moest moeder maar blijven mopperen en hem telkens weer naar de keuken sturen om zich op te knappen.

Ja, het leek werkelijk een hopeloos geval met die Jan van Gent!

Tot op zekere dag oma voor 'n hele poos kwam logeren! Vader was een lange buitenlandse reis gaan maken en nu kwam oma moeder zolang gezelschap houden. De kinderen Van Gent beschouwden de logeerpartij van oma als een groot feest, want ze waren allemaal erg gek op haar. Nu, oma hield ook dolveel van haar kleinkinderen, maar misschien van Jan toch wel het meest, omdat die naar opa genoemd was. Des te meer speet het haar, te moeten horen, dat Jan zo verschrikkelijk slordig was op zijn uiterlijk.

Nu was Jan's oma behalve een erg lieve grootmoeder, die haar kleinkinderen graag eens verwent, ook erg flink en verstandig.

„Laat mij maar eens begaan," zei ze tegen moeder, toen ze alles zo eens enkele dagen had aangezien. „Ik geloof, dat ik er wel iets op weet."

De volgende middag, toen Jan uit school kwam, riep oma hem bij zich. „Kijk eens, jongen, ik heb hier een cadeautje voor je." En toen Jan ongelovig keek: „Ja, dat is speciaal voor jou, omdat je opa's naamgenootje bent."

Jan maakte het pakje open. Haastig trok hij het papier er af. En .... wat kwam er te voorschijn? Een flink stuk zeep!!

Jan trok een lelijk gezicht. „Maar dat is toch helemaal geen cadeautje!" riep hij uit, meer oprecht dan beleefd.

Oma lachte. „Toch wel," zei ze met een geheimzinnig gezicht. „Want in dat stuk zeep — ik heb het speciaal laten maken, weet je — zit iets, waar je vast en zeker raad mee weet."

„Dan ga ik een mes halen!" zei Jan opgewonden. „Ik ben reuzenbenieuwd wat het is."

„Wacht even," hield oma hem tegen. „Dat is de bedoeling niet. Je moet de zeep *gebruiken,* jij alleen, net zo lang tot het cadeautje te voorschijn komt. Als je je nu maar flink elke dag met deze zeep wast, wordt het stuk vanzelf hoe langer hoe dunner, net zo lang tot je het cadeautje zien kunt."

„Hè, toe, oma, wat zit er in?" vleide Jan.

„Nee, dat is een geheim," zei oma met een effen gezicht. Ze liet zich niet vermurwen.

Met een grijnslach op zijn vrolijke jongenssnuit rende Jan naar de keuken om zich daar meteen eens goed te wassen. „Geen geknoei met de zeep!" riep oma hem nog achterna. „Je moet haar gewóón gebruiken."

Wat was die Jan van Gent de volgende dagen ineens ijverig in het handen wassen. Trouwens, zijn gezicht en knieën kregen ook menige extra-beurt. Nog nooit had hij er zo keurig schoon uitgezien. Van de weeromstuit werden zijn nagels nu eindelijk ook eens behoorlijk verzorgd, want anders zouden die vieze rouwrandjes toch wel heel erg afsteken bij zijn keurige handen!

En elke dag werd het stuk zeep een beetje kleiner. In het begin had Jan het niet eens goed kunnen hanteren, zo groot was het, maar nu was het al aardig geslonken. De Zaterdag brak aan; Jan ging in het bad en dat bracht het stuk zeep alweer een heel eind verder in de goede richting!

De volgende week ging het al net eender. De zeep werd kleiner en kleiner. „Kijk eens, oma, ik kan al bijna zien wat er in zit," zei Jan op een goede dag.

„Nog even geduld, jongen," lachte oma. „Dan valt het stuk vanzelf uit elkaar."

En ja, toen Jan 's avonds zijn handen nog eens heel goed waste voordat hij zijn boterhammen zou gaan eten, wás het eindelijk zover! Wat hield hij even later in zijn hand? Een mooie zilveren gulden, die prachtig blonk, toen de laatste restjes zeep er afgewassen waren!

Juichend stonden zijn broertjes en zusjes toe te kijken. Jan zelf voelde zich de koning te rijk met zijn schat. Daar kon hij fijn wat moois voor kopen!

Hij rende naar oma om haar te bedanken. „En nu *blijf* ik voortaan mijn handen goed wassen," zei hij uit zichzelf.

„Mooi, jongen," antwoordde oma, „dat was ook eigenlijk de bedoeling van de grap."

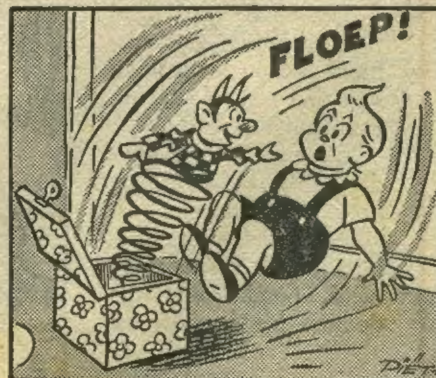
Of Jan woord hield? Inderdaad, want hij had nu zo goed ondervonden hoe prettig het is, altijd keurig schoon voor de dag te komen, dat hij zelf niet anders meer wilde.

Of oma ook succes had met haar presentje!

UIT DE LUIERJAREN VAN SJORS

Het zwaluwpaar

Aan de dakgoot van het schuurtje,
Dat bij Rietje's kamer ligt,
Juist op 't hoekje van het muurtje
Kreeg ik 't tweetal in 't gezicht.

'n Zwaluwspan met knippend staartje
Vloog maar aldoor af en aan;
Tjong, wat een bedrijvig paartje!
Al maar komen en maar gaan!

Strootjes, pluisjes en een veertje
Sleepten ze naar 't gootje toe;
Zelden rustten ze een keertje;
't Tweetal leek wel nimmer moe.

Spoedig zag 'k een nestje groeien;
't Zat wát stevig in mekaar;
Eens gaan daar hun kindjes stoeien
Tussen pluisjes, stroo en haar.

Uit de zacht-zeegroene eitjes
Komen er een stuk of vijf,
En de zwaluwouders, beidjes,
Zijn dan rustloos in bedrijf.

Want vijf dunne, kale nekjes
Gaan in 't nestje heen en weer,
En vijf hongerige bekjes
Vragen heel de dag om meer.

Ja, dat wordt een zorgenleven
Voor het ijv'rig zwaluwspan:
't Is maar geven, geven, geven;
't Vijftal houdt hen in de ban.

Maar dat geven is hun leven,
't Is hun vreugd van vroeg tot laat.
Ouders kennen bij het geven
Aan hun kinderen geen maat!

L. S.

LEERRIJKE LESSEN

DE ONDEUGENDE HOND

Een aardige jongen had eens een leuke hond. Hij hield er dolveel van en ook de hond was gek op zijn kleine baas. Niemand mocht het huis naderen of Binkie, zo heette de hond, spitste zijn oren en begon al waarschuwend te grommen. Hij was dus een beste waker, maar hij ging te ver.

Zover, dat weldra niemand het waagde het huis binnen te komen, want Binkie beet en hapte maar dat het een lieve lust was.

Ten einde raad deed zijn baasje hem een halsband om en legde hem vast aan een boomstam. Daar zat Binkie nu.

Maar denken jullie nu dat hij treurig was? Nee, hoor. Integendeel.

De boomstam, die hem „op de plaats rust" hield, beschouwde die domme Binkie zelfs als een bizonder eerbewijs, hem verstrekt door zijn baas om hem te belonen voor zijn waakzaamheid.

Nu waakte Binkie nog veel grimmiger.

Totdat zijn hondenkennisje Flip eens toevallig voorbijkwam en hem grondig de les las.

„Jij bent toch 'n domme hond," zei Flip, zo langs zijn neus weg. „Die ketting en dat blok hebben je alle vrijheid ontnomen en dat heeft je eigen baas gedaan, omdat je gewoon niet te vertrouwen bent. Ze zijn voor iedereen het bewijs, dat men je maar liever niet moet naderen, omdat je zo kwaadaardig van aard bent en daarom keert iedereen je de rug toe en krijg je geen enkel vriendelijk woord. Je eigen schuld. Je moest beter je verstand gebruiken. Dan konden we samen hollen en ravotten, net als vroeger. Ik zou niet graag met je willen ruilen."

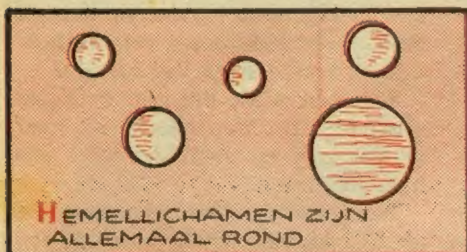
Ja, toen keek Binkie wel wat vreemd op zijn hondenneus.

Maar had Flip geen gelijk?

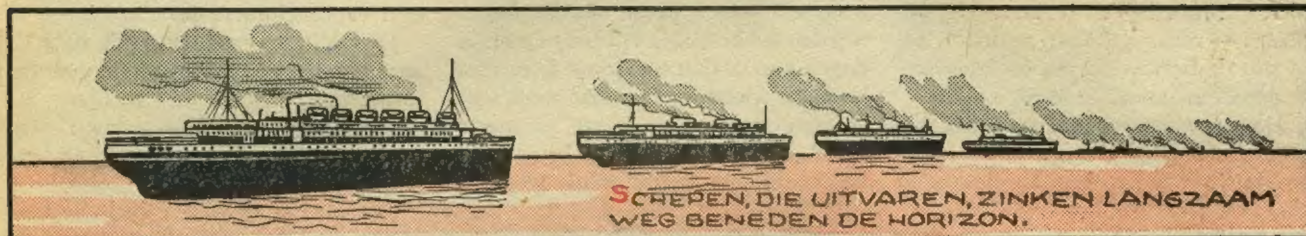
ONZE WONDERE WERELD

MAAR IS ZIJ OOK ROND?
JA WANT:

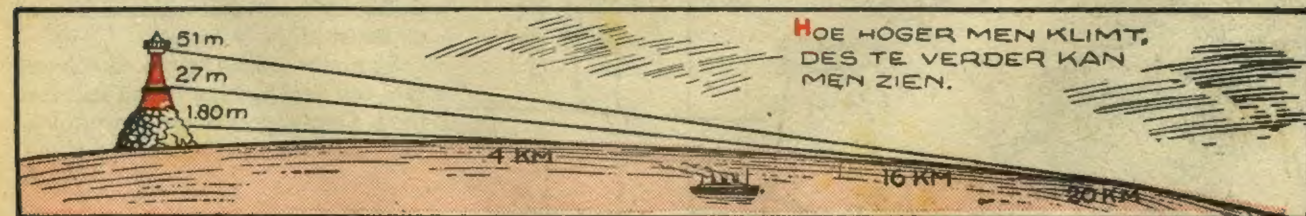

Bijen zwermen

WAAROM MEN VROEGER ZOVEEL LAWAAI MAAKTE, ALS EEN ZWERM UITVLOOG

De maand Mei is wel een van de mooiste maanden van het jaar. De gehele natuur bloeit dan weer open; de bloemen bloeien, de vogels hebben weer eieren en jongen en de insecten gonzen door de lucht.

Ook de bijen vliegen af en aan, halen nectar en stuifmeel uit de bloemen om hun larven te verzorgen en tevens — maar dat doen ze onbewust — om de bestuiving der bloemen en bloesems tot stand te brengen.

De bijenvolken, zoals de imker die houdt in korf of kast, beginnen zich nu sterk uit te breiden. De koningin legt heel veel eitjes, wel tweeduizend tot tienduizend per dag en zo komt er haast overbevolking in de bijenwoning. Nog erger is het hierbij, dat niet alle bijen, die worden geboren, werk hebben. Jonge bijen moeten namelijk al heel spoedig de larven voeden met zogenaamd voedersap, dat ze bereiden in speciale kopklieren. Het bijenvolk wordt echter zo groot, dat een groot aantal jonge bijtjes gewoon stil in de korf of kast ligt, werkeloos.

In deze omstandigheden gaat de koningin een of meer eitjes leggen, waaruit weer jonge koninginnen worden geboren. Na vijftien of zestien dagen kan er dan een jonge koningin in de bijenwoning zijn. Een week van tevoren trekt dan echter de oude koningin met een aantal bijen, bijvoorbeeld een tienduizend, weg uit de korf of kast. Dat is nu een zwerm.

In vroeger eeuwen hielden bijna alle mensen bijen. Er was nog geen suiker, en honing was de enige bekende stof, waarmee men het eten zoet kon maken. Ook hadden de mensen de bijenwas hard nodig voor verlichting en het bereiden van kaarsen.

Iedereen wilde dus zijn zwermen graag houden. Men schudde die weer in een korf en men had weer een bijenvolk meer.

Het gebeurde echter toen evengoed als nu, dat een zwerm wel eens een eind wegvloog, bijvoorbeeld in de tuin van de buurman.

De koningin gaat namelijk, na een poosje te hebben rondgevlogen, altijd zitten aan een tak van een boom of iets dergelijks. De bijen komen dan allemaal bij de koningin zitten en het wordt een hele tros bijen.

Om nu het eigendomsrecht te bewijzen ging de imker, die een zwerm van zijn korven zag afvliegen, lawaai maken. Buurman kon dan horen, dat hij een zwerm had.

Ik weet nog uit mijn eigen jeugd, dat wij van vader met stokken moesten slaan op een oude emmer, of met twee potdeksels tegen elkander. Mijn vader meende, dat de koningin dan gauwer ging zitten, waardoor hij de zwerm dus vlugger kon scheppen. Ook tegenwoordig meent men dat soms nog.

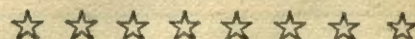
Maar dat is helemaal niet het geval. Het is een overblijfsel uit heel vroeger tijden.

Toen later suiker voor verzoeting en petroleum voor verlichting werd gebruikt en men lang zoveel bijen niet meer hield, bleef dit oude gebruik gehandhaafd. Maar het diende nergens toe.

Wel wil het soms helpen als je wat zand of water door de zwerm gooit. Maar nodig is dat bijna nooit, omdat de koningin meestal wel heel kort in de buurt blijft.

Sommige imkers besmeren ook wel eens een paal met honing en zelfs met mest. Ook aan zulk een „zwermlokker" gaan de bijen heel graag zitten.

v. d. B.

PIETJE EN FIETJE

WAT ZEGT MIJN NAAM?

De beide kleine hummels, tweelingen van de daggelder Harmsen, tornden met moeite tegen de straffe wind op. Pietje droeg de boterhammenzak en Fietje torste de koffiepot, stevig door moeder in een blauwe zakdoek geknoopt. Meester Dierx had het uit het raam even aangezien en hij had medelijden met de schaapjes.

„Hans," zei hij, „ga jij eens even met die twee kleine kinderen mee; ze zullen wel bij hun vader moeten zijn, die langs de weg aan het sloten is. Ze kunnen tegen de storm haast niet opkomen. Maar niet te lang wegblijven, hoor."

Hans, blij met het verzetje, was de klas al uit. Meester zag, hoe de stoere jongen broodzak en koffiepot van de kleintjes overnam en ze achter zich liet lopen, zodat hij als windvanger dienst deed. Meester glimlachte even en knikte goedkeurend.

„En, hoe heten die kinderen?" vroeg hij, toen Hans was teruggekomen.

„Pietje en Fietje, meester," antwoordde Hans. „Het zijn tweelingen. Volgend jaar komen ze op school. En u wordt wel bedankt, zei hun vader. Hun moeder moest op de allerkleinsten passen, want ze hebben er nog drie thuis."

„Dus Pietje en Fietje. Pietje kan van Petronella komen, en dat betekent, zoals ik al eens verteld heb: de rotsvaste. Maar het zal wel de roepnaam van Pia zijn, want hun moeder heb ik ook nog in de klas gehad en ik herinner mij nog wel, dat die Pia heette. En Pia betekent: de vrome, de godvruchtige. Fietje is waarschijnlijk afkomstig van Sophia, Sophie, en dat betekent: de wijze. We vinden Fie ook in Philomela, wat wil zeggen: iemand die van zang houdt, en in Philomena: de lieve.

Waar Fietje dus ook vandaan komt, de naam heeft altijd een mooie betekenis," aldus meester, „en Pia doet er niet voor onder."

UIT HET LEVEN ONZER VOOROUDERS

SCHOOLGAANDE ZAKKENROLLERS

Vroeger droeg men beurzen en tasjes aan een koord, band of ketting aan de gordel. Een beurzensnijder was dus iemand, die dat koord doorsneed en zich zo van de beurs meester maakte. We noemen zo iemand tegenwoordig een zakkenroller.

Een jongen, die zo'n beursje „sneed" en betrapt werd, kwam er niet genadig af, raakte in de gevangenis en liep zelfs nog groot gevaar een of ander lid van zijn hand te verliezen. Tenzij....

Ja, er was een verzachtende omstandigheid, namelijk als de betrokkene naar school ging. De verantwoordelijke ouders kwamen er dan meestal met een boete af. De jeugdige beurzensnijder werd dan enigermate verschoond, deels door zijn jeugd, deels door het feit dat hij „ter scolen ginck". Zo lezen we althans in het „Bouck van memorien der abdije van St. Pieter" onzer zuiderburen te Gent, van het jaar 1405. Daaruit blijkt wel, dat het aantal schoolgaande kinderen te Gent omstreeks die tijd wel zeer gering moet zijn geweest, om van het schoolbezoek een reden te maken tot genade voor een misdrijf, waarvoor men van nietschoolgaande jongens of meisjes het volle pond eiste. Misschien wilden de vroede vaderen van St. Pieters door het verlenen van genade de ouders aanmanen om hun ondeugende knapen toch maar liever naar school te zenden. Dit was toch altijd een kans om, in geval van ondeugende streken van hun bengels, de dans te ontspringen. Op de boete na dan altijd.

VONKJE

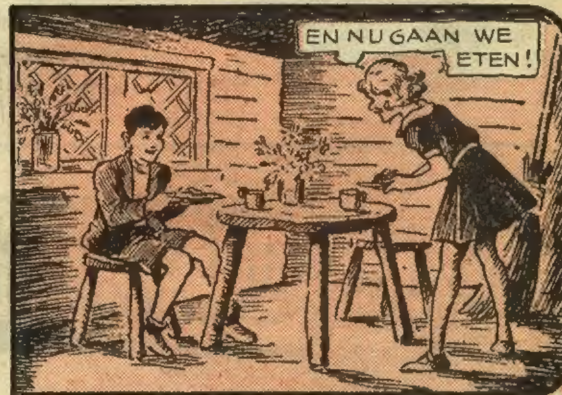
1 Een ogenblik stonden de kinderen in de open ruimte naar het vriendelijke huisje te staren. „O, wat is het mooi, Meindert!" kon Vonkje zich niet langer inhouden. „Woont hier iemand?" „Ik heb er gewoond," lachte de jongen. „En ik heb het zelf gebouwd!"

2 Het meisje kon haar oren nauwelijks geloven. Maar toen Meindert de deur opendeed, zag ze toch dadelijk, dat het waar was. „Ik heb er lang over gedaan!" zei hij trots. „En ziet het er niet gezellig en knusjes uit?"

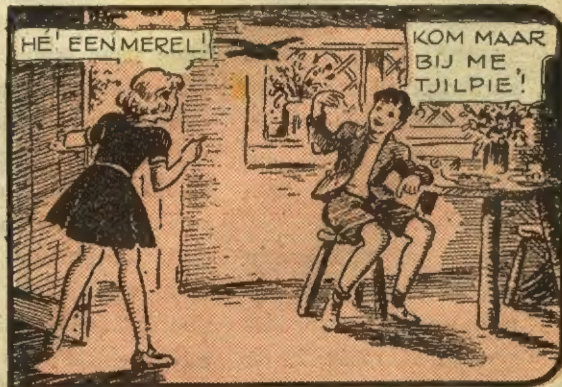
3 Vonkje erkende grif, dat hij iets moois gemaakt had van zijn geheime woning. „Ik vond het jammer, dat ik het verlaten moest," zei hij, „maar ik moest gaan werken om te eten." „We zullen nu eerst maar eens schoonmaken," opperde Vonkje.

4 Twee uur lang waren ze bezig, om de vloer, het ruwe meubilair en de ramen van stof te reinigen, en toen was het tijd om te gaan eten. Vonkje had boterhammen en melk van school meegebracht en het smaakte na het werk opperbest.

5 Vonkje vond het huisje, dat voor hun tweetjes juist groot genoeg was, allerleukst, en ze stelde Meindert dan ook voor, er hun hele vacantie door te brengen. Plotseling schrok ze op, doordat er zachtjes op de deur getikt werd.

6 Verschrikt keek ze Meindert aan; maar deze stelde haar met een lachje gerust. „Doe maar open, Vonkje!" zei hij. „Dan zul je wel zien, wie er binnenkomt!" Vonkje gehoorzaamde en op hetzelfde ogenblik vloog er een merel naar binnen.

de vrolijke Vrijbuiter

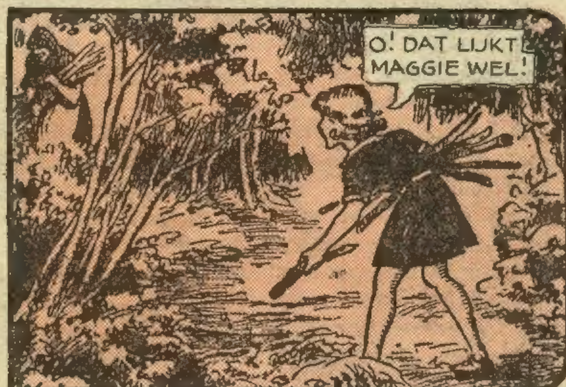
7 De vogel vloog een paar maal de kamer rond en ging toen op Meindert's vinger zitten. „Hij wil ook zijn portie hebben, Vonkje!" lachte de jongen. Maar het meisje staarde naar de deur, waar een konijntje kwam binnenhuppelen.

8 En aldoor meer dieren kwamen de kamer in. Ze waren helemaal niet bang en lieten zich door Meindert aaien. „Het zijn allemaal vriendjes van me, Vonkje!" lachte hij. „Ze voelen zich best op hun gemak bij me."

9 't Leek wel een sprookje, dacht Vonkje. Toen de bosbewoners hun maal gehad hadden, klapte Meindert in zijn handen en joeg ze vriendelijk de deur uit. „Voor het donker wordt, moeten we hout zoeken voor een vuur, Vonkje," merkte hij op.

10 Het was een warme lentedag geweest, maar 's avonds werd het kil en in het bos lag voldoende sprokkelhout voor een lekker vuurtje. Vonkje had al spoedig een armvol bij elkaar, toen ze tussen de bomen de Zigeunerin Maggie ontwaarde.

11 Ze liet van schrik haar sprokkelhout vallen en rende dieper het bos in. Als ze me ziet, pakt ze me weer mee! dacht ze zenuwachtig en zonder op te letten liep ze al maar verder, uit angst voor haar kwelgeest.

12 Het begon al donkerder te worden en herhaaldelijk riep ze Meindert's naam. Plotseling bleef ze stokstijf staan. Ze keek rond en zag, dat ze helemaal niet meer wist, waar ze was. Opgeslokt door het donkere bos!

EEN WARE VRIEND

OOSTERS VERHAAL
DOOR
J. TOEBOSCH

In een stad in het oosten woonde een rijk en algemeen geacht koopman, Akbar geheten. Hij was weduwnaar en had slechts één zoon, maar daarvan beleefde hij weinig pleizier. Want Giafar, zo heette die zoon, was lichtzinnig en verkwistend, had een afkeer van elk werk en hield alleen van pretmaken. Akbar, die al oud begon te worden, zag de toekomst donker in.

Een van Akbar's beste vrienden was de kadi van de stad, een wijs en rechtvaardig man, die heel goed wist, hoe 't met Giafar gesteld was. Op zekere dag hadden Akbar en de kadi samen een lang en gewichtig gesprek, waarvan we later meer zullen vernemen.

Niet lang daarna stierf de koopman en Giafar was zijn enige erfgenaam. De nalatenschap was wel niet zo groot als hij verwacht had, maar ze was altijd nog aanzienlijk, en bovendien was er de goedbeklante, winstgevende winkel.

In 't eerst paste Giafar, die werkelijk veel van zijn vader gehouden had, goed op, maar dat duurde niet lang. Dat in de winkel staan en de klanten bedienen was niets voor hem. Liever nam hij er een goed leventje van; hij kon het immers doen.... Het ene feestje volgde op het andere en hij scheen te menen, dat het geld niet op te krijgen was. Hij kreeg een hoop vrienden, die op zijn zak leefden. Dikwijls zat een van die vrienden in geldverlegenheid en dan was Giafar altijd bereid te helpen. 't Is te begrijpen, dat hij door hen op de handen gedragen werd. O, ze waren hem zo dankbaar! En ze zouden zo gaarne ook eens wat voor hem doen!

Met de winkel ging het intussen niet best. De bedienden, die onder Akbar jarenlang prettig gewerkt hadden, moesten van de nieuwe baas, die zich van de zaak niets aantrok, maar wel een hoge toon tegen hen aansloeg, niets hebben en gingen de een na de ander weg. In hun plaats kwamen lui, die hem door zijn vrienden waren aanbevolen en niets beters konden dan de zaak bestelen en die onverschillig en brutaal tegen de klanten waren. Het gevolg was, dat vele mensen weg bleven en zo ging de eerst zo drukke winkel hard achteruit.

Op zekere dag liet de kadi Giafar bij zich komen.

„Giafar," zei hij, „ik waarschuw je, voor het te laat is. Het staat met je zaak slecht, veel slechter dan je denkt. Als je zo blijft voortgaan, zal het niet lang meer duren, of het loopt mis. Nu is het nog tijd. Pak flink aan en laat die vrienden varen, die je ongeluk zijn."

Maar nu werd Giafar kwaad. Wat dacht die kadi wel, dat hij 'n kwajongen voor zich had....? „Heer kadi," zei hij, „ik ben oud en wijs genoeg om zelf te weten, wat ik te doen en te laten heb en met wie ik wil omgaan."

„Ik heb je een goede raad gegeven," zei de kadi. „Als je er niet naar luisteren wilt, kan ik er niets aan doen. Maar ik vrees, dat je er spoedig spijt van zult hebben en ik geloof niet, dat die vrienden, die nu zoveel met je ophebben, je dan helpen zullen."

Toen Giafar weer op weg naar huis was, was hij toch wel wat onder de indruk. De kadi was altijd een vriend van zijn vader geweest en een verstandig en braaf man. Zou het werkelijk zo slecht met zijn zaak staan? Maar die indruk was spoedig voorbij en hij leefde er weer even lustig op los als tevoren en gaf het geld met hopen uit.

Intussen verliep de zaak steeds meer. Er kwamen rekeningen, die niet betaald konden worden en eer hij 't wist, zat Giafar zó diep in de schuld, dat hij geen uitweg meer wist. Enige tijd kreeg hij nog uitstel, maar eindelijk wilden de schuldeisers niet langer wachten en het einde was, dat de winkel in het openbaar verkocht werd.

De man, die de geheel verlopen zaak kocht, was een zekere Baruch, een gewoon winkelbediende. Niemand begreep er iets van, want Baruch was wel een buitengewoon geschikt, bekwaam en eerlijk man, maar hij bezat niets. Hoe kwam die nu aan het geld, om zo'n grote winkel te kopen....? Maar Baruch toonde, dat hij voor zijn taak berekend was. Zijn eerste werk was, het personeel te ontslaan en te vervangen door bekwame en eerlijke bedienden, terwijl hij zelf de leiding in handen nam. Van nu af ging alles geregeld en

netjes en nu kwamen ook langzamerhand de vroegere klanten terug.

Toen alle schulden betaald waren, had Giafar nog een vrij groot bedrag over. Op raad van zijn vrienden stak hij dit in allerlei gewaagde ondernemingen, die alle mislukten en het duurde niet lang, of Giafar was doodarm.

Nu besloot hij de hulp van zijn vrienden in te roepen. Ze hadden vroeger zoveel van hem genoten; ze hadden hem zo dikwijls hun dankbaarheid betuigd; ze zouden hem nu zeker niet in de steek laten! Maar dat kwam toch heel anders uit! Ze vonden het allemaal jammer, dat het zo gegaan was en ze zouden hem, o zo gaarne, geholpen hebben, maar met de beste wil van de wereld, ze konden 't niet....

Zo zat hij op een avond alleen in het kleine kamertje, dat hij de laatste tijd bewoonde. Zijn hele bezit bedroeg nog slechts enkele geldstukken. Ja, de kadi had wel gelijk gehad. Had hij maar naar zijn raad geluisterd. Maar misschien wilde hij hem nog wel helpen; 't was zo'n edele man; hij zou hem zijn onbeleefdheid wel vergeven. Hij zou het hem vragen; 't was zijn laatste hoop.

De volgende morgen was hij bij de kadi. Deze hoorde hem kalm aan en zei toen: „Giafar, ik zal je zeggen, wat je te doen hebt. Met morgen te beginnen moet je bediende in de winkel van je vader worden. Vandaag nog zal ik er met Baruch over spreken. Verder hangt het dan van jezelf af."

Daarmee kon Giafar gaan. 't Was wel een vernedering voor hem: bediende worden in de zaak, die vroeger zijn eigendom was geweest! Maar hij kon niet anders en zo stond hij reeds de volgende dag achter de toonbank. 't Werd nu een heel ander leven voor hem. Van de morgen tot de avond moest hij flink werken, want de winkel was weer even druk als vroeger. In het begin viel hem dat moeilijk, maar hij wende er aan en toen kreeg hij er zelfs pleizier in. Alles ging even geregeld en ordelijk; de bedienden waren vriendelijk en behulpzaam en Baruch was een voorbeeld van ijver en netheid. Soms bedacht Giafar, dat hij, als hij goed had opgepast, thans hier de baas zou zijn. Zo ging er een jaar voorbij en in die tijd was hij een bekwaam winkelbediende geworden: ijverig, gedienstig, beleefd, ordelijk en zuinig.

Daar werd hij op een goede dag bij de kadi geroepen. Wat zou die hem nu te vertellen hebben?

Hij ging er heen en werd zeer hartelijk ontvangen. „Giafar," zei de kadi, „ik heb je laten komen om je iets te vertellen, dat je zeker veel genoegen zal doen. Luister. Kort vóór zijn dood gaf je vader mij een grote som geld met verzoek, die te bewaren en zó te besteden, als voor jou het beste zou zijn. Ik heb er Baruch, die ik volkomen vertrouwde, de winkel voor laten kopen, niet voor hem, maar voor jou, want ik wilde hem voor jou behouden. Wat er aan de koopsom te kort kwam, heb ik voorgeschoten. Thans, nu je een degelijk jongmens bent geworden, zal ik de winkel aan je overdragen. In dit boek staan alle uitgaven en ontvangsten opgetekend. Reken thuis alles na. Je zult dan zien, dat je me nog een heel bedrag schuldig bent. Maar daarvoor word je dan ook de eigenaar van een goedbeklante winkel en een grote voorraad waren. En de schuld kan je in termijnen aflossen. Je vindt die regeling zeker wel goed."

Of Giafar die regeling goed vond! Hij kon in het eerst geen woorden vinden om zijn dankbaarheid en blijdschap uit te drukken. „Heer kadi," zei hij eindelijk, „ik heb nu ondervonden, wat een ware vriend is. Ik weet niet, hoe ik u danken zal."

„Geen dank," zei de kadi. „Ik ben blij, dat 't zo gegaan is. En nu zou ik je nog willen voorstellen, Baruch als compagnon te nemen. Je zult geen betere kunnen vinden."

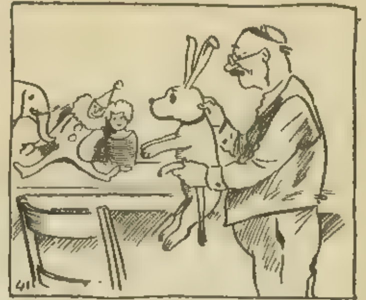
„Dat weet ik," zei Giafar. „En dat zal ik ook doen."

En zo gebeurde ook. En de zaak voer er wel bij.

☆

MIDAS'
MALLE MORMELKUREN

☆

Hij bracht mij naar z'n werkplaats,
dat had ik verwacht;
Als hij mijn staart nu maar meeneemt,
was mijn eerste gedacht;
Hij vergat hem niet
en bekeek me van alle kant.
„Je bent," zei hij lachend,
„toch een zielige klant.
Gescheurd en geschramd
en niet mooi om te zien
Geloof ik niet, dat de lui
veel voor je zullen bîen.
Maar geen nood, kleine baas,
al is je staartje kapot,
Ik, Naaldokus, verander je wel
in een echte dot."

▪

Sjonge, wat werkte die man
met een vaart,
Eer ik 't goed en wel wist
zat ik weer aan mijn staart,
En in 't volgend moment
was dat gat in mijn kop
Ook al dicht. „Kijk, als ik nu
je huid nog stop,"
Zei Naaldokus, „dan ben je
een schat van een hond."
Maar ik hield me natuurlijk
of ik niets verstond.
In mijn hartje echter was ik
ten hoogste voldaan
Omdat 't mij nu ook eens
naar de wind was gegaan....

(Wordt vervolgd)

De kleine knutselaar

EEN SPEELGOEDLOCOMOTIEF

Eerst heb je een plankje nodig van ongeveer 64 cm lengte, 8 cm breedte en 1 cm dikte. Dat plankje deel je met potloodstrepen in 9 vakjes, zoals je aangegeven ziet bij A.

Verder heb je een dik en een dun rond houtje nodig. Het dikke wordt ingedeeld, zoals B laat zien en het dunne zoals je ziet in C.

Nadat we ons plankje in 9 vakjes hebben ingedeeld, zagen we van het dikke stuk B vakje 10 (de locomotiefketel) af. Bovendien boren we twee gaten, een voor de schoorsteen 17 en een voor de stoomdom 18 (zie model), terwijl onderin een gleuf wordt weggestoken, waarin stuk 9 (de ketelbok) moet passen (zie figuur 1).

Met spijkertjes bevestig je nu de ketelbok 9 en de voorwand van de stoomplaat 2 op de grondplaat (zie figuur 2).

De stoomketel wordt nu, met de inkeping omlaag, op de ketelbok gezet en even vastgespijkerd, terwijl de achterzijde van de ketel door middel van een schroef, die eerst door stuk 2 gaat, bevestigd wordt (zie figuur 3).

Dan zagen we de schoorsteen 17 en de stoomdom 18 af en lijmen die op hun plaats in de gaten van de stoomketel.

Met de stukken 3, 4, 5, 6, 7 en 8 maken we de standplaats voor machinist en stoker af, zoals de modeltekening laat zien. Het schijfje 19 spijkeren we in het midden voor op de frontplaat van de stoomketel.

De zes wielen 11, 12, 13, 14, 15 en 16 worden nu van het grote ronde stuk hout afgezaagd: alle zijn natuurlijk even dik. Nadat we ze een verfje hebben gegeven en dit hebben laten drogen, zetten we ze met houtschroeven op hun plaats, echter zo, dat de wielen kunnen draaien.

Eerst geven we de locomotief een kleurtje. Afwisselend zwart-rood. Dan draaien we vooraan in de grondplaat nog een oogschroefje, waaraan we het trektouwtje kunnen bevestigen.

Voordat je begint, moet je echter de verschillende maten goed vastleggen op de grondplank. Je mikt dat zelf maar even uit.

PAARDJE RIJDEN OP VADERS KNIE

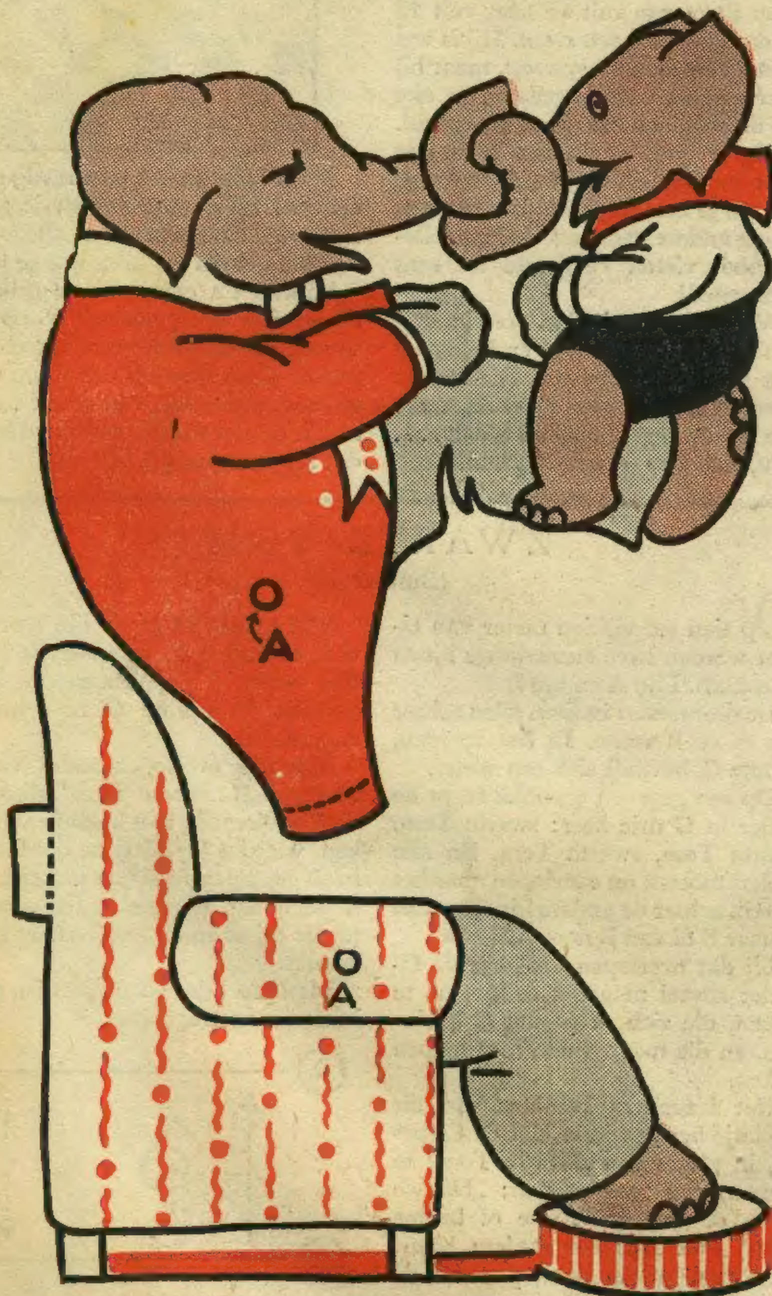
Indien je van dit grappige tafereeltje getuige wilt zijn, moet je beginnen de tekeningen over te trekken op wat stevig karton.

Dan knip je zowel de leuningstoel als de groep van vader en zoon uit. Het laatstgenoemde stuk komt dan achter de leuningstoel te liggen, zodanig, dat punt A, dat onder aan de jas van vader van der Slurf zit en door een pijltje wordt aangegeven, achter punt A van de stoel komt te zitten.

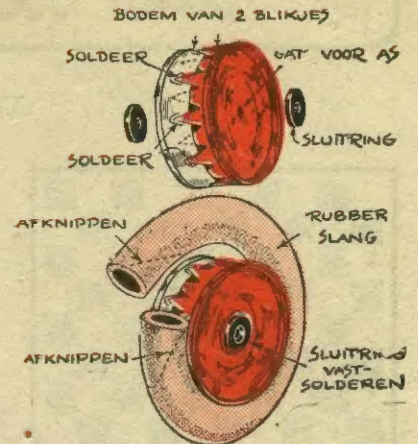
Nu steek je een splitpennetje door beide punten heen en vouwt dat dan aan de achterkant goed plat om.

Als je nu de lip, die onder aan meneer van der Slurf zit, heen en weer beweegt, zul je zien, hoe prettig het zoontje op vaders knie paardje rijdt.

Al lijkt het soms, dat de kleuter van vaders knie zal afglijden, gevaar bestaat er niet, want ze houden elkaar stevig vast.

GUMMIBANDEN

Voor zulk een rad hebben we de bodem nodig van twee blikken busjes. Je knipt het busje door op ongeveer 1½ cm van de bodem.

Een van die bakjes verknip je verder in driehoeken en over die driehoeken schuif je het andere bakje heen.

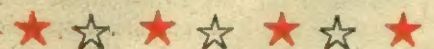
Maar let op: om de beurt laat je een van die driehoeken naar binnen schieten, terwijl om de beurt een driehoek aan de buitenkant van het tweede bakje komt te zitten. Die buitenste driehoeken soldeer je dan aan dat bakje vast.

Nu neem je een passende slang. De grootte en dikte hangt natuurlijk af van de grootte van jullie rad. Dat zie je zelf wel.

Snij die slang op maat en knip de beide uiteinden dan schuin af, zoals het stippellijntje laat zien. De twee schuine kanten plak je nu met solutie aan elkaar en het rad is bijna klaar.

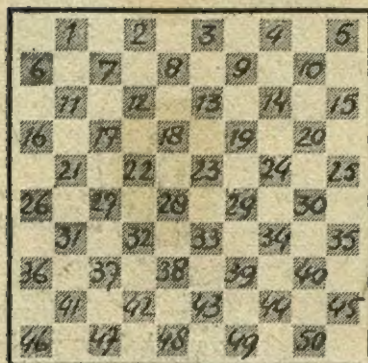
Bijna. Je hebt natuurlijk ook een gaatje gemaakt in het midden van de busjes. Want daar moet het asje doorheen. Over dat asje leg je nu nog een sluitring en die soldeer je ook tegen het busje vast.

Met een likje lakverf werk je verder het wieltje af. Je komt op die manier aan goedkope en toch stevige wieltjes met gummibanden voor speelgoedkarretjes.

WAT WORDT ER GESPEELD?

WIJ LEREN DAMMEN

Een steen, die op de damlijn komt,
Maar meteen er van verdwijnt,
Die is en blijft gewoon een steen,
Hoe vreemd of dat ook schijnt.

Een witte steen wordt dam, als hij komt te staan op de rij van 1 tot en met 5.

Een zwarte steen wordt dam als hij komt te staan op de rij van 46 tot en met 50.

Dat heb ik jullie al eens verteld, maar nu moet je er om denken, dat als die steen *meteen* weer van de damlijn afslaat, dat hij dan een gewone steen blijft.

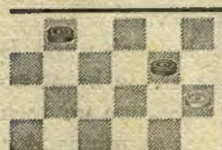
Hier volgen drie voorbeelden, dan kun je duidelijk zien, wat ik bedoel.

Eerste voorbeeld:

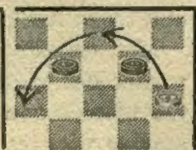

In het eerste voorbeeld staat een witte steen op ruit 9 en een zwarte steen op ruit 10. Wit is aan de beurt. Hij zet zijn steen van ruit 10 op ruit 4 en die steen *wordt nu een dam en blijft een dam.*

Tweede voorbeeld:

Derde voorbeeld:

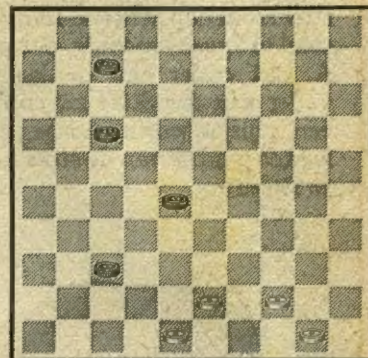
In het tweede voorbeeld heeft wit een steen op ruit 15 en zwart een steen op ruit 3 en een steen op ruit 10. Wit is weer aan de beurt. Hij slaat van ruit 15 op ruit 4 en de steen *wordt en blijft een dam.*

Nu nog eens het tweede voorbeeld. Nu is wit niet aan de beurt, maar zwart. Als zwart nu zijn steen van ruit 3 op ruit 9 zet, dan moet de witte steen slaan van ruit 15 naar ruit 13 en dan *blijft hij een steen.* Hij is wel even op de damlijn geweest, maar hij is er *meteen* weer afgegaan. Je ziet het duidelijk op het derde voorbeeld.

Als je goed denkt aan alles wat je in die dambabbeltjes hebt geleerd, dan zul je heel wat partijtjes winnen, die je anders vast had verloren. Bekijk het vierde voorbeeld nu eens extra-goed!

Als je wit had, dan zou je vast denken: Nou, dat ziet er helemaal niet mooi voor mij uit. Die zwarte steen op ruit 37 gaat naar dam, die kan ik niet tegenhouden en dan.... Nou, dan kun je wel opgeven!

Vierde voorbeeld:

Maar laten we nu eens rustig gaan denken! Bij dammen moet je altijd denken. Trouwens niet alleen bij dammen, maar bij alles wat je doet.

Bedenk nu eens wat er gebeurt, als wit zijn steen van ruit 48 op ruit 42 zet. Dan moet de zwarte steen van ruit 37 slaan naar ruit 39 en nu slaat wit met zijn steen van ruit 44 naar ruit 2. En dat wit nu gewonnen heeft, dat zie je natuurlijk zelf wel!

ZWARTE TOM

(Buitenspel)

Op tien tot vijftien meter van elkaar worden twee evenwijdige lijnen getrokken. Lijn A en lijn B.

De deelnemers moeten allen achter lijn A of B staan. In het midden, ruimte C, bevindt zich een speler.

Op een gegeven ogenblik roept de speler in C drie keer: zwarte Tom, zwarte Tom, zwarte Tom. En alle spelers moeten nu overlopen naar het terrein achter de andere lijn. Dus van A naar B of van B naar A.

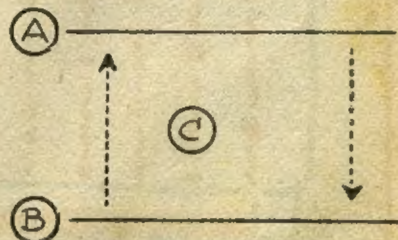
Bij dat overlopen probeert de C-speler zoveel mogelijk overlopers te tikken, die zich in ruimte C bevinden, en die moeten dan mee helpen tikken.

Het bizondere karakter van dit spelletje berust hierin, dat de C-speler, in plaats van „zwarte Tom" te roepen, ook mag roepen: „blauwe Tom, of gele of groene of bruine Tom" enz. Dus een andere kleur. Men mag alleen overlopen als de kleur zwart is.

Wie overloopt of de lijn met een voet overschrijdt, wanneer de kleur niet zwart is, is gevangene en moet dadelijk in ruimte C mee helpen vangen.

Men mag overlopen, zodra voor de eerste maal „zwarte Tom" klinkt en de C-speler mag niet beginnen te tikken, voordat hij voor de derde keer heeft geroepen. Wie dan nog niet weg is van de lijn, mag ook getikt worden, totdat hij of zij de andere kant heeft bereikt.

Men moet dus goed opletten, goed luisteren en vlug zijn.

* * * * * * * * * *

TEKENPUZZLE

★ Maak alle hokjes met een punt er in zwart en die met een kruisje er in lichtrood. Als jullie 't goed doen zullen jullie wel weten om wie of wat het hier gaat.

Een bladzij PUZZLES

VERBORGEN PLAATSNAMEN

In elk van deze zinnen is een plaatsnaam verborgen:

1. Jan moest schoolblijven, omdat hij op zijn lei de neus van de meester had getekend.
2. Morgen wordt de nieuwe brug geopend.
3. De kunstenaar had elf tekeningen gemaakt.
4. De stoomfluit gilde en een matroos wierp de tros los.
5. Ik zoek eerst mijn wandelstok. Hol maar vast vooruit.
6. Thermometerschalen in graden verdelen is een nauwkeurig werkje.
7. Wij zagen u al van ver.

OPLOSSINGEN van de puzzles uit ons vorig nummer

Spreekwoordenrebus:

IETS OP DE LANGE BAAN SCHUIVEN

Dat wil zeggen: iets tot later uitstellen, min of meer met de bedoeling er nooit aan te beginnen. Men weet niet precies, waar de uitdrukking vandaan komt, maar men vermoedt wel, dat ze iets met de oude lijnbaan te maken heeft; het vlas, dat op de lange lijnbaan, de lange baan, geschoven werd, zou dan voorlopig niet aan de beurt gekomen zijn om tot touw verwerkt te worden.

Hondenpuzzle:

D			N	A			Z	O
R	O	M	E		B	E	E	N
A	R		T	I	E	N		S
A	G	N	E	S		G		
K	E	E	L		T		E	G
	L	E	S		E		D	E
D		N		O	E	R	A	L
O	F		O	P	N	A	M	E

*

Wat lees je in die bloemen?

Bl-oem-env-aas.

ONZE SPREEKWOORDENREBUS

DE DROOM VAN DARO, DE DURFAL!

Met felle rukken aan de riemen repte Daro zich naar het ten ondergang gedoemde schip. Hij kon reeds het loeien van het vuur horen.

Opeens een hevig gekraak! Wanhopig roeide hij door. „Te laat!" hijgde Daro. Een zware golf deed zijn bootje omslaan.

Met bezwaard hart zwom Daro terug naar de kust. Op de vraag van Jim en Bas of hij Maja gezien had, schudde hij het hoofd.

„Ik heb mijn best gedaan, maar ik kwam te laat. Arme Maja. . . ." Met een zucht zweeg hij. Jim kreeg de tranen in zijn ogen. „Wat zullen de andere jongens zeggen?" snikte hij. „'t Is vreselijk."

Zwijgend keerden ze met de oude Striemer naar „De rappe Jager" terug. De oude man keek links en rechts en vroeg toen, waar zijn kleinzoon was. „Misschien beneden," zei Daro, „ga eens kijken, Bas."

Maar Striem was daar niet. „Hij was toch niet bij Maja?" vroeg Daro onthutst. „Zeg niets aan Striemer, voor we het zeker weten."

Die avond liepen Daro en Sjel op het dek. „Wat zullen we Maja missen!" zuchtte Sjel. „Hoofd omhoog," zei Daro.

Daro ging naar zijn hut, maar hij kon de slaap niet vatten. Plotseling rees hij luisterend overeind. Iemand liep op het dek.

„Wie kan dat zijn?" mompelde hij. „Iedereen is toch beneden." Hij haastte zich naar het dek. Bij de trapdeur struikelde hij bijna over iets, dat daar was neergezet.

Hij bekeek het voorwerp en zag, dat het een met koper beslagen kistje was. Hij opende het deksel en zag verbluft op gouden munten, kostbare stenen en halssieraden. „Hoe komt dat hier?" dacht hij.